

Byla C-174/23

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2023 m. kovo 21 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Cour de cassation (Prancūzija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2023 m. kovo 15 d.

Kasatoriai:

HJ

IK

LM

Kita kasacinio proceso šalis:

Twenty First Capital S.A.S.

Trumpas faktinių aplinkybių ir proceso pagrindinėje byloje aprašymas

- 1 2014 m. kovo mėn. HJ įsteigta bendrovė *R participation*, kurios dalininkai buvo LM ir IK, perduodama verslą, perleido bendrovei T tris kolektyvinio investavimo subjektus, skirtus investuoti į besiformuojančias rinkas (toliau – *R fondai*). HJ tapo bendrovės T darbuotoju.
- 2 2014 m. birželio 5 d. HJ, siekdamas organizuoti veiklos perdavimą bendrovei *Twenty First Capital* (toliau – bendrovė TFC), sudarė su ja sutartį, pagal kurią bendrovė TFC pažadėjo jį įdarbinti ne vėliau kaip 2014 m. lapkričio 1 d.
- 3 2014 m. birželio 27 d. tos pačios šalys sudarė partnerystės sutartį, numatančią įvairius atlyginimus IK, HJ ir LM. 2014 m. spalio 24 d. bendrovė T perleido bendrovei TFC dalį savo verslo, įskaitant *R fondus*; 2014 m. gruodžio 11 d. HJ prisijungė prie bendrovės TFC kaip šios bendrovės valdybos narys, generalinis direktorius ir antrasis vadovas.

- 4 HJ ir IK pareiškė ieškinį bendrovei TFC dėl partnerystės sutarties vykdymo ir žalos bei palūkanų priteisimo. LM savanoriškai įstojo į bylą. Bendrovė TFC pareiškė priešieškinį dėl partnerystės sutarties negaliojimo.
- 5 Viename 2019 m. sausio 10 d. sprendime *Tribunal de grande instance de Paris* (Paryžiaus apygardos teismas) nusprendė, kad partnerystės sutartyje numatytu atlyginimu siekiama atlyginti už bendradarbiavimą, kuris turėjo būti vykdomas HJ ir LM dirbant pagal darbo sutartį, taip pat HJ įgyvendinant bendrovės atstovavimo įgaliojimus. Pažymėjęs, kad bendrovė TFC yra portfelio valdymo bendrovė, valdanti bent vieną alternatyvaus investavimo fondą (toliau – AIF), jis nusprendė, kad šis atlyginimas turi atitikti *Code monétaire et financier* (Pinigų ir finansų kodeksas) L. 533-22-2 straipsnyje ir *Règlement général de l'AMF* (Prancūzijos vertybinių popierių ir rinkų institucijos bendrasis reglamentas) 319-10 straipsnyje įtvirtintas taisykles, kurios yra viešosios tvarkos valdymo normų dalis. Nusprendęs, kad taip nėra, jis panaikino partnerystės sutartį ir atmetė prašymus.
- 6 2021 m. vasario 8 d. sprendimu *Cour d'appel de Paris* (Paryžiaus apeliacinis teismas) patvirtino šį sprendimą. IK, HJ ir LM pateikė kasacinį skundą dėl šio sprendimo.

Nurodomos Sąjungos teisės nuostatos

2011 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/61/ES dėl alternatyvaus investavimo fondų valdytojų, kuria iš dalies keičiami direktyvos 2003/41/EB ir 2009/65/EB bei reglamentai (EB) Nr. 1060/2009 ir (ES) Nr. 1095/2010 (OL L 174, 2011, p. 1) (toliau – AIFV direktyva)

13 straipsnis

„1. Valstybės narės reikalauja, kad AIFV turėtų tų kategorijų darbuotojų, įskaitant vyresnius vadovus, už riziką atsakingus ir kontrolės funkcijas atliekančius darbuotojus bei darbuotojus, kurių gaunamo atlyginimo dydis siekia vyresniųjų vadovų ir už riziką atsakingų darbuotojų atlyginimų mastą, kurių profesinė veikla turi esminį poveikį AIFV ar jų valdomų AIF rizikos pobūdžiui, atlyginimų nustatymo politiką ir praktiką, kuri derėtų su patikimu ir veiksmingu rizikos valdymu bei jį skatintų ir kuria nebūtų skatinamas su jų valdomų AIF rizikos pobūdžiu, fondo taisyklėmis ar steigimo dokumentais nesuderinamas rizikos prisiėmimas.

AIFV nustato atlyginimų politiką ir praktiką pagal II priedą.

2. EVPRI [Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija] užtikrina, kad būtų parengtos patikimos atlyginimų nustatymo politikos gairės, atitinkančios II priedą. Šiose gairėse atsižvelgiama į patikimos atlyginimų nustatymo politikos principus, išdėstytus Rekomendacijoje 2009/384/EB, į AIFV dydį ir jų valdomų AIF dydį, jų vidinę organizaciją bei jų veiklos pobūdį, mastą ir sudėtingumą. EVPRI glaudžiai

bendradarbiauja su Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija) (EBI)“.

61 straipsnio 1 dalis:

„AIFV, vykdydami veiklą pagal šią direktyvą, iki 2013 m. liepos 22 d. imasi visų reikiamų priemonių, kad būtų laikomasi nacionalinės teisės aktų, kaip numatyta šioje direktyvoje, ir per vienerius metus nuo tos datos pateikia prašymą gauti veiklos leidimą“.

Įsigaliojimas ir perkėlimo į nacionalinę teisę terminas

Kaip nurodyta šios direktyvos 70 straipsnyje, ji įsigaliojo 2011 m. liepos 21 d. Pagal 66 straipsnį valstybės narės turėjo iki 2013 m. liepos 22 d. perkelti esmines šios direktyvos nuostatas, visų pirma jos 13 straipsnį, į nacionalinę teisę.

Nurodomos nacionalinės teisės aktų nuostatos

2013 m. liepos 25 d. *Ordonnance n° 2013-676 modifiant le cadre juridique de la gestion d'actifs* (Nutarimas Nr. 2013–676, kuriuo iš dalies keičiama turto valdymo teisinė sistema, įsigaliojęs 2013 m. liepos 28 d.) patvirtintu *Code monétaire et financier* (Pinigų ir finansų kodeksas) L.533-22-2 straipsniu į nacionalinę teisę perkeltas AIFV direktyvos 13 straipsnis. Šiame straipsnyje nurodyta:

„I.– Šio straipsnio II dalies 1 ir 2 punktuose nurodytos AIF portfelių valdymo bendrovės nustato toliau nurodytų asmenų atlyginimų politiką ir praktiką, kai jų profesinė veikla turi įtakos portfelių valdymo bendrovių arba jų valdomų AIF rizikos profiliams:

- 1° vadovų;
- 2° valdybos arba vykdomosios valdybos narių;
- 3° paprastųjų akcinių bendrovių vadovų ir vadovaujamas pareigas einančių asmenų <...>;
- 4° už riziką atsakingų darbuotojų;
- 5° kontrolės funkciją atliekančių asmenų;
- 6° turto valdymo bendrovei pavaldžių asmenų, kurie, atsižvelgiant į bendrą jų atlyginimą, patenka į tą pačią atlyginimų grupę kaip vadovaujamas pareigas einantys asmenys <...> ir už riziką atsakingi darbuotojai.

Atlyginimų politika ir praktika yra suderinamos su patikimu ir veiksmingu rizikos valdymu, jomis sudaromos sąlygos tokiam valdymui ir neskatinama prisiimti rizikos, kuri būtų nesuderinama su AIF rizikos pobūdžiu ir jų taisyklių ar įstatų elementais.

II.– Šis straipsnis taikomas AIF portfelio valdymo bendrovėms:

1° <...>

2° <...>.

Finansų rinkų institucijos bendrajame reglamente nustatomos šių portfelio valdymo bendrovių atlyginimų politikos ir praktikos sąlygos.“

2013 m. liepos 25 d. nutarimo 33 straipsnio I dalyje numatyta pereinamojo laikotarpio nuostata, pagal kurią „valdymo bendrovės, šio nutarimo paskelbimo dieną vykdančios veiklą, atitinkančią jo nuostatas, iki 2014 m. liepos 22 d. kreipiasi dėl leidimo verstis portfelio valdymo bendrovių veikla <...>“.

2013 m. liepos 25 d. Dekreto Nr. 2013–687, priimto įgyvendinant Nutarimą Nr. 2013–676, aiškinamajame rašte nurodyta: „Įsigaliojimas: valdymo bendrovės, vykdančios veiklą, atitinkančią šio dekreto nuostatas jo paskelbimo dieną, imasi visų būtinų priemonių, kad laikytųsi šio dekreto nuostatų, ir ne vėliau kaip 2014 m. liepos 22 d. pateikia atitinkamą prašymą išduoti veiklos leidimą <...>“.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 7 Savo skunde kasatoriai, be kita ko, teigia, kad AIFV direktyvos 13 straipsnyje nustatyti ir į Prancūzijos teisę Pinigų ir finansų kodekso L. 533–22–2 straipsniu perkelti reikalavimai taikomi tik nuo AIFV veiklos leidimo gavimo datos. Kadangi bendrovė TFC veiklos leidimą gavo tik 2014 m. rugpjūčio 18 d., iš to jie daro išvadą, jog partnerystės sutarties sudarymo dieną, t. y. 2014 m. birželio 27 d., atlygio taisyklės šiai bendrovei nebuvo taikomos. Papildomai jie tvirtina, kad 2014 m. birželio 27 d. šios taisyklės nebuvo privalomos. Jie teigia, kad apeliacinis teismas, manydamas, kad šios taisyklės taikytinos nuo 2013 m. liepos 22 d., pažeidė *Code civil* (Civilinis kodeksas) 1 straipsnį ir 2013 m. liepos 25 d. nutarimo 33 straipsnį, aiškinamus atsižvelgiant į AIFV direktyvos 61 straipsnio 1 dalį.
- 8 Kasatoriai savo analizei pagrįsti pateikia Europos Komisijos parengtą dokumentą anglų kalba „AIFMD Q&As from the European Commission“ ir tokį jo vertimą:

„[klausimas] 61 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad AIFV, vykdydami veiklą pagal šią direktyvą, iki 2013 m. liepos 22 d. imasi visų reikiamų priemonių, kad būtų laikomasi nacionalinės teisės aktų, kaip numatyta šioje direktyvoje, ir per vienus metus nuo tos datos pateikia prašymą išduoti veiklos leidimą. Ar tai reiškia, kad AIFV turi per vienus metus visiškai prisitaikyti pagal nacionalinės teisės aktų reikalavimus ir pateikti prašymą išduoti veiklos leidimą?

[atsakymas] Tikimasi, kad per vienų metų pereinamąjį laikotarpį AIFV dės visas pastangas, kad įvykdytų įstatymo, kuriuo į nacionalinę teisę perkeliama AIFV direktyva, reikalavimus. Įpareigojimas prašyti išduoti veiklos leidimą <...> yra

teisiškai privalomas, tačiau gali būti įvykdytas per vienus metus nuo direktyvos įsigaliojimo. Kalbant apie kitus AIFV direktyvoje nustatytus įpareigojimus (pavyzdžiui, <...> atlyginimą), AIFV direktyvos įsigaliojimo dieną egzistavęs valdytojas pereinamuoju laikotarpiu turi imtis visų priemonių (t. y. dėti visas pastangas), kad laikytųsi AIFV direktyvos nuostatų dėl visos veiklos po direktyvos įsigaliojimo (2013 m. liepos 22 d.). Po šio pereinamojo laikotarpio visi įsipareigojimai pagal AIFM direktyvą yra teisiškai privalomi“.

- 9 Jie taip pat remiasi EVPRI paskelbtais klausimais ir atsakymais, susijusiais su AIFM direktyva, kuriuose nurodyta:

„1 klausimas [pastarąjį kartą atnaujintas 2014 m. vasario 17 d.]: Kuriais ataskaitiniais metais AIFV, kurie vykdė veiklą pagal AIFV direktyvą iki 2013 m. liepos 22 d. ir nuo 2013 m. liepos 22 d. iki 2014 m. liepos 22 d. pateikė prašymą išduoti veiklos leidimą pagal šią direktyvą, turi pirmą kartą pritaikyti AIFV direktyvos atlyginimo taisykles? 1 atsakymas. Gairių dėl patikimos atlyginimų nustatymo politikos pagal AIFV direktyvos (ESMA/2013/232) 4 dalyje numatyta, kad „šios gairės įsigalioja 2013 m. liepos 22 d., atsižvelgiant į AIFV direktyvos pereinamojo laikotarpio nuostatas“.

Europos Komisijos klausimuose ir atsakymuose dėl AIFV direktyvos buvo pateiktos specialios gairės dėl AIFV direktyvos 61 straipsnio 1 dalies pereinamojo laikotarpio nuostatų aiškinimo. <...> Kai įmonė gauna AIF veiklos leidimą, jai taikomos AIFV direktyvoje nustatytos atlyginimų taisyklės ir Gairės dėl atlyginimų nustatymo. Taigi, atitinkamos taisyklės turi būti pradėtos taikyti nuo veiklos leidimo išdavimo datos.

Kita vertus, kalbant apie kintamojo atlyginimo taisykles (t. y. taisykles, dėl kurių gairės pateikiamos Gairių dėl atlyginimų nustatymo XI skirsnyje (Bendrųjų rizikos išlyginimo reikalavimų gairės) ir XII skirsnyje (Specialiųjų rizikos išlyginimo reikalavimų gairės)), AIFV turi jas taikyti apskaičiuodami išmokas, susijusias su nauju kintamojo atlyginimo paskirstymu nustatytiems darbuotojams (kaip apibrėžta Gairėse dėl atlyginimų nustatymo) už veiklos rezultatų laikotarpius, einančius po to, kai jiems buvo išduoti veiklos leidimai. Taigi AIFV kintamojo atlyginimo sistema turės būti taikoma tik užbaigtiems veiklos rezultatų laikotarpiams, įskaitant pirmąjį užbaigtą veiklos rezultatų laikotarpį po AIFV veiklos leidimo išdavimo.

Pavyzdžiui: <...> kai valdytojas, jau valdantis AIF, kurio finansiniai metai baigiasi gruodžio 31 d., pateikia paraišką dėl veiklos leidimo iki 2014 m. liepos 22 d. ir veiklos leidimą gauna po 2014 m. liepos 22 d. (įskaitant atvejus, kai veiklos leidimas gaunamas po 2014 m. gruodžio 31 d.), apskaičiuojant 2015 finansinių metų mokėjimus turi būti taikomos AIFV direktyvos taisyklės dėl kintamojo atlyginimo“.

- 10 Galiausiai jie remiasi AMF (Prancūzijos vertybinių popierių ir rinkų institucija) paskelbtu „Guide AIFM – Rémunération des gestions de FIA“ („AIFV vadovas. Atlyginimas už AIF valdymą“), pagal kurį (p. 3):

„Pagal AIFV direktyvos 61 straipsnio 1 dalį 2013 m. liepos 22 d. veikiančioms valdymo bendrovėms skiriamas vienų metų laikotarpis iki 2014 m. liepos 22 d., kad galėtų įvykdyti AIFV direktyvoje nustatytus įpareigojimus ir pateikti savo kompetentingai institucijai prašymą išduoti veiklos leidimą.

Taigi galimi trys atvejai:

- valdymo bendrovėms, gavusioms AIFV veiklos leidimą nuo 2013 m. liepos 22 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d: pozicijoje dėl AIFV atlyginimų numatytos priemonės, susijusios su atlyginimu, bus taikomos 2014 finansiniais metais (2015 m. išmokėtam kintamajam atlyginimui);
 - valdymo bendrovėms, gavusioms AIFV veiklos leidimą nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2014 m. liepos 22 d: pozicijoje dėl AIFV atlyginimų nustatytos priemonės, susijusios su atlyginimu, 2015 finansiniais metais bus taikomos 2016 m. išmokėtiems kintamiesiems atlyginimams;
 - vėliau naujoms valdymo bendrovėms, gavusioms AIFV veiklos leidimą, N metais, po 2014 m. liepos 22 d., bus taikoma ta pati logika: pirmieji finansiniai metai, į kuriuos reikia atsižvelgti taikant pozicijoje dėl AIFV atlyginimų nustatytas priemones N+2 metais išmokamiems kintamiesiems atlyginimams, bus N+1 finansiniai metai.“
- 11 Bendrovė TFC, kita kasacinio proceso šalis, atsako, kad Pinigų ir finansų kodekso L. 533-22-2 straipsnio nuostatos buvo taikomos partnerystės sutarties sudarymo dieną, t. y. 2014 m. birželio 27 d., nes nors 2013 m. liepos 25 d. nutarime numatyta atidėti tam tikrų perkėlimo į nacionalinę teisę nuostatų įsigaliojimą, taip nėra tuo atveju, kai tokiomis nuostatomis ekonominės veiklos vykdytojai įpareigojami įgyvendinti AIF valdymo bendrovių vadovų atlyginimų nustatymo politiką ir praktiką, „suderinamą su patikimu ir veiksmingu rizikos valdymu“.
- 12 Ji taip pat teigia, kad net darant prielaidą, jog AIFV turi būti nustatytas terminas prisitaikyti prie naujų nuostatų, kuriomis į nacionalinę teisę perkeliama AIFV direktyva, jie negali per šį terminą sudaryti sutarties, kurioje būtų numatytas atlyginimas, prieštaraujantis šios direktyvos 13 straipsniui, nes jos 61 straipsnio 1 dalyje reikalaujama, kad jie „[imtųsi] visų reikiamų priemonių, kad būtų laikomasi nacionalinės teisės aktų, kaip numatyta šioje direktyvoje“.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų pristatymas ir prejudiciniai klausimai

- 13 Ginčo sprendimas priklauso nuo to, ar 2013 m. liepos 28 d. įsigaliojusio Pinigų ir finansų kodekso L. 533-22-2 straipsnis buvo taikytinas 2014 m. birželio 27 d. –

partnerystės sutarties sudarymo dieną. Norint atsakyti į šį klausimą, reikia išaiškinti AIFV direktyvą, ypač jos 13 ir 61 straipsnius.

- 14 *Cour de cassation* konstatuoja, kad Komisijos dokumente, atrodo, pripažįstama, jog yra vienu metų pereinamasis laikotarpis, kuris baigiasi 2014 m. liepos 21 d., kad iki šios datos tik tikimasi, jog AIFV dės visas pastangas, kad įvykdytų nacionalinio įstatymo, kuriuo į nacionalinę teisę perkeliama AIFV direktyva, reikalavimus, ir kad visi įsipareigojimai pagal AIFV direktyvą tampa teisiškai privalomi tik po šios datos. Šioje analizėje nėra reikšminga nei prašymo išduoti veiklos leidimą data, nei veiklos leidimo gavimo data.
- 15 Vis dėlto, jo nuomone, iš EVPRI ir AMF atliktos analizės matyti, kad AIFV direktyvoje nustatytos atlyginimų taisyklės ir Gairės dėl atlyginimų AIF valdytojui taikomos tik nuo tos dienos, kai jis gavo veiklos leidimą, o prieš gaunant šį leidimą šios taisyklės jam netaikomos. Remiantis šia analize, minėtos taisyklės taikomos tik nuo finansinių metų, einančių po veiklos leidimo išdavimo, pradžios.
- 16 *Cour de cassation* mano, kad nei vienas iš siūlomų AIFV direktyvos 61 straipsnio 1 dalies aiškinimų nėra akivaizdus. Be kita ko, remiantis šiuo straipsniu, negalima aiškiai nustatyti ryšio tarp veiklos leidimo gavimo ir iš direktyvos kylančių taisyklių taikymo.
- 17 Jam atrodo, kad galimas ir kitas aiškinimas, pagal kurį būtų daromos skirtumas atsižvelgiant į tai, ar dėl atlyginimo buvo susitarta iki AIFV direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę, ar po to: pirmuoju atveju būtų galima pripažinti, jog sunku reikalauti, kad AIFV nedelsdamas peržiūrėtų atlyginimą, kuriuo nebuvo pažeista jokia taisyklė, kai jis buvo nustatytas, ir kad iš AIFV daugių daugiausia būtų galima reikalauti pereinamuoju laikotarpiu dėti visas pastangas, kad būtų įvykdyti nauji reikalavimai, susiję su atlyginimu; antruoju atveju tikėtina, kad įsigaliojus teisės aktui, kuriuo AIFV direktyva perkeliama į nacionalinę teisę, valdytojui būtų iš karto uždrausta susitarti dėl ateityje mokėtino atlyginimo, kuris prieštarautų šioje direktyvoje, kuri jau įsigaliojo, nustatytoms taisyklėms.
- 18 Kadangi nėra akivaizdu, kaip tiksliai aiškinti atitinkamas AIFV direktyvos nuostatas, o Teisingumo Teismas neturėjo progos išaiškinti šios direktyvos 61 straipsnio 1 dalies, *Cour de cassation* mano, kad reikia pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus.
 1. a) Ar 2011 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/61/ES dėl alternatyvaus investavimo fondų valdytojų, kuria iš dalies keičiami direktyvos 2003/41/EB ir 2009/65/EB bei reglamentai (EB) Nr. 1060/2009 ir (ES) Nr. 1095/2010, 13 straipsnį ir 61 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad valdytojai, iki 2013 m. liepos 22 d. vykdantys veiklą pagal šią direktyvą, privalo laikytis su atlyginimų politika ir praktika susijusių įpareigojimų:
 - i) pasibaigus šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę terminui,

- ii) direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę nuostatų įsigaliojimo dieną,
 - iii) pasibaigus 61 straipsnio 1 dalyje nustatytam vienu metų laikotarpiui, kuris baigiasi 2014 m. liepos 21 d., arba
 - iv) nuo tada, kai pagal šią direktyvą gaunamas valdytojo veiklos leidimas?
- b) Ar atsakymas į šį klausimą priklauso nuo to, ar dėl įmonės darbuotojui ar vadovui alternatyvaus investavimo fondo valdytojo mokamo atlyginimo buvo susitarta iki ar po:
- i) šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę termino pabaigos;
 - ii) nuostatų, kuriomis ši direktyva perkeliama į nacionalinę teisę, įsigaliojimo datos;
 - iii) šios direktyvos 61 straipsnio 1 dalyje nustatyto termino pabaigos 2014 m. liepos 21 d.;
 - iv) datos, kurią alternatyvaus investavimo fondų valdytojas gavo savo veiklos leidimą?
- 2) Darant prielaidą, kad iš atsakymo į 1 klausimą matyti, jog po direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę alternatyvaus investavimo fondų valdytojas tam tikru laikotarpiu privalo tik dėti visas pastangas, kad laikytųsi iš šios direktyvos kylančių nacionalinės teisės aktų, ar jis šią pareigą įvykdo, jei per šį laikotarpį įdarbina bendrovės darbuotoją arba paskiria jos direktorių tokiomis atlyginimo sąlygomis, kurios neatitinka nacionalinės teisės nuostatų, kuriomis perkeliama direktyvos 13 straipsnis, reikalavimų?